Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16642

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu (SPAI-SF), bireylerin ak?ll? telefon kullan?m?na yönelik ba??ml?l?k düzeylerini ve ilgili psikolojik belirtileri h?zl?ca de?erlendirmek amac?yla geli?tirilen orijinal envanterin Türkçe'ye uyarlama çal??mas?d?r. Zeynep Devran Muharremo?lu ve Nil P?nar Erbaydar taraf?ndan 2021 y?l?nda Türk örneklemine adapte edilen bu k?sa form, 10 maddeden olu?makta ve ak?ll? telefon ba??ml?l??? yap?s?n? dört temel boyutta incelemektedir: Kompulsif Davran??, ??levsel Bozukluk, Yoksunluk ve Tolerans. Ölçek, özellikle ara?t?rma ve tarama çal??malar?nda zaman verimlili?i sa?lamak üzere tasarlanm??t?r ve psikometrik özellikleri Türk kültüründe geçerli ve güvenilir bulunmu?tur.

Anahtar Kelimeler

Ak?ll? telefon ba??ml?l???, SPAI-SF, kompulsif davran??, yoksunluk, tolerans, psikometrik, uyarlama, teknoloji ba??ml?l???, Likert ölçe?i.

Yazarlar

Muharremo?lu, Zeynep Devran, Erbaydar, Nil P?nar.

Amaç

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu'nun (SPAI-SF) temel amac?, bireylerin ak?ll? telefon kullan?m?n?n yol açt??? ba??ml?l?k düzeyinin ciddiyetini ve ilgili psikopatolojik e?ilimleri ölçmektir. K?sa form, orijinal envanterdeki karma??k ve uzun maddeleri azaltarak, ba??ml?l???n temel belirtilerini yans?tan 10 madde üzerinden h?zl? bir de?erlendirme yap?lmas?na olanak tan?r.

Bu araç, özellikle ergen ve yeti?kin popülasyonlar?nda ak?ll? telefon kullan?m?n?n akademik, mesleki ve ki?ileraras? ili?kiler üzerindeki olumsuz etkilerini tespit etmeyi hedefler. Klinik tarama, epidemiyolojik çal??malar ve e?itimsel ara?t?rmalarda ba??ml?l?k riskini belirlemek ve erken müdahale programlar?na yönlendirme yapmak için önemli bir ölçüm arac? görevi görür.

Yap?

SPAI-SF, teknolojik ba??ml?l?k kavram?n?n temel bile?enleri üzerine kurulmu?tur ve 10 madde, ba??ml?l???n dört klinik boyutunu temsil eden alt faktörlere ayr?lm??t?r. Bu yap?, genellikle madde ba??ml?l???nda görülen belirtilerin teknoloji kullan?m?na adaptasyonunu yans?t?r.

Ölçe?in ölçtü?ü dört temel psikolojik yap? ?unlard?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kompulsif Davran??: Kullan?m? kontrol etmede ba?ar?s?zl?k ve olumsuz sonuçlara ra?men devam etme e?ilimi.
??levsel Bozukluk: A??r? kullan?ma ba?l? fiziksel rahats?zl?klar (örn. s?rt a?r?s?) ve ya?am alanlar?nda (i?, okul, uyku) dü?ü?.
Yoksunluk: Ak?ll? telefona eri?ilemedi?inde veya kullan?m durduruldu?unda hissedilen kayg?, huzursuzluk ve tedirginlik.
Tolerans: Kullan?m s?kl???n? veya süresini sürekli art?rma ihtiyac? duyma.

Geçerlik

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu'nun Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal uygunlu?u ve geçerli?i detayl? olarak incelenmi?tir. Yap?lan do?rulay?c? faktör analizi sonuçlar?, orijinal ölçe?in dört faktörlü yap?s?n?n Türk kültürüne adapte edilen k?sa formda da korundu?unu ve iyi bir uyum sergiledi?ini göstermi?tir.

Kriter geçerli?i kapsam?nda, SPAI-SF puanlar?n?n, teorik olarak ili?kili oldu?u dü?ünülen di?er ba??ml?l?k ölçekleri (örne?in, ?nternet Ba??ml?l??? Ölçekleri) ile anlaml? korelasyonlar gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Bu bulgular, ölçe?in ak?ll? telefon ba??ml?l???n? ölçme amac?na uygun geçerlik kan?tlar? sundu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik düzeyi, uyarlama çal??mas?nda yayg?n olarak kullan?lan Cronbach Alfa katsay?s? ile de?erlendirilmi?tir. Türkçe formun genel iç tutarl?l?k katsay?s?n?n yüksek oldu?u ve bu durumun ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterdi?i belirtilmektedir.

Ayr?ca, dört alt faktörün her birinin de ba??ms?z olarak kabul edilebilir düzeyde güvenilirlik katsay?lar?na sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in farkl? zamanlarda veya farkl? örneklemler üzerinde uyguland???nda benzer sonuçlar üretme kapasitesinin yüksek oldu?unu i?aret eder.

Faktör Analizi

SPAI-SF'nin faktör yap?s?, 10 maddenin dört ayr? faktör alt?nda toplanmas?yla belirlenmi?tir. Bu dört faktör, ak?ll? telefon ba??ml?l???n?n klinik tan?s?nda öne ç?kan temel semptom kümelerini temsil eder. Faktör yükleri ve faktörler aras?ndaki ili?kiler, ölçe?in çok boyutlu ba??ml?l?k yap?s?n? ba?ar?l? bir ?ekilde ayr??t?rd???n? göstermi?tir.

Faktör 1: Kompulsif Davran?? (3 madde)
Faktör 2: ??levsel Bozukluk (3 madde)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör 3: Yoksunluk (2 madde)
Faktör 4: Tolerans (2 madde)

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: Bireysel beyana dayal? (Self-report) 10 maddelik k?sa form.

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Yeti?kinler (Genel Popülasyon ve Üniversite Ö?rencileri).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üstü (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde yap?ld??? için).

Popülasyon Detaylar?: Ak?ll? telefon kullanan ve ba??ml?l?k riski ta??yan bireylerin taranmas?.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme (1=Kesinlikle kat?lm?yorum - 4=Kesinlikle kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Psikometri, ba??ml?l?k ölçe?i, faktör analizi, mobil teknoloji, kompulsiyon, i?levsel bozukluk, Zeynep Devran Muharremo?lu, 2021.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Zeynep DEVRAN MUHARREMO?LU

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Mevcut De?il

Ba?l?l?k E-posta Adresi: zynpdvrn@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum ile ili?kilidir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu (SPAI-SF), Zeynep Devran Muharremo?lu ve Nil P?nar Erbaydar taraf?ndan 2021 y?l?nda Türkçe'ye adapte edilmi?tir. Ölçe?in akademik veya ticari olmayan ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazardan izin al?nmas? tavsiye edilmektedir. Ölçe?in orijinal makalesi aç?k eri?imli bir dergide yay?nlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Muharremo?lu, Z. D., & Erbaydar, N. P. (2021). Adaptation of Smartphone Addiction Inventory-Short Form to Turkish. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions, 8*(1), 58-64. doi:10.5152/ADDICTA.2021.21012.

Orijinal makaleye ve detayl? psikometrik bilgiye a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: addicta.com.tr

Ak?ll? Telefon Ba??ml?l??? Envanteri-K?sa Formu Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in orijinal PDF dosyas?na ve puanlama bilgilerine buradan ula??labilir: akilli-telefon-bagimliligi-envanteri-kisa-formu-smartphone-addiction-inventory-short-form-spai-sf.pdf

SPAI?SF

Factor 1- **Compulsive behavior**

Although using smartphone has impacted my interpersonal relationships negatively, the amount of time I spend on the internet remains unchanged.
I use the smartphone for a longer period and spend more money than I intended.
I try to spend less time on smartphone, but the efforts are in vain.

Factor 2- **Functional impairment**

I feel aches and soreness in the back or eye discomfort because of excessive smartphone use.
I make it a habit to use the smartphone, and my sleep quality and total sleep time have decreased.
Smartphone use has resulted in certain negative effects on my schoolwork or job performance.

Factor 3- **Withdrawal**

I feel restless and irritable when the smartphone is unavailable.
I feel uneasy once I stop using the smartphone for a certain period.

Factor 4- **Tolerance**

I find that I have been hooked on the smartphone longer and longer.
I have increased the amount of time using smartphone per week in the recent 3 months.

SPAI-SF: Smartphone Addiction Inventory-Short Form

ARABPSYCHOLOGY.COM